

SLOVENSKI NAROD.

Izhaia vsak dan popoldne, izvenčni nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupčiški in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K.

Zenite ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravljanje "Slov. Naroda" in "Narodna Tiskarna" Knaflova ulica št. 5, priljubljeno. — Telefon št. 304.

"Slovenski Narod" velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan	K 180— celoletno . . . . .
polletno	90— polletno . . . . .
3 mesečno	45— 3 mesečno . . . . .
1 "	15— 20—

Pri morebitnem povisjanju se ima daljša naročnina doplačati. Novi naročniki naj pošljajo v prvici naročino vedno po nakaznici. Na same pismene naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo "Slov. Naroda" Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje.

Telefon štev. 34.

Dopise sprejema le podpisano in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrata.

Posamezna številka velja 1 krona.

Poštinina plačana v gotovini.

Jugoslov. demokratska stranka v Ljubljani priredi v nedeljo, dne 12. septembra 1920 ob 10. uri dopoldne veliko manifestacijsko zborovnje u veliki dvorani Narodnega doma.

Govorita minister n. r. g. dr. A. Kramer in podžupan ljubljanski g. dr. K. Triller.

Načelnstvo JDS.

Kdo da več?

Prerekanja o proračunu za 1920-1921 po naših listih se nam ne zde sreča. Preveč strankarskega zadranja in premalo stvarnosti! Državni proračun je najvažnejša državna zadeva. Podlaga je celoletnemu državnemu gospodarstvu. Stvarno delo ni mogoče, če velja strankarski princip, da so povisane voznine na železnici hvalevredne, ker so jih uvedli pod g. Korošcem, proračun pa ves od muh, ker ga je predložil g. Stojanović. Sodimo, da primerjanje, kdo več da in kdo več dobri, ni ravno lepo, ali začeli so lani drugi s temi očitki in kazali na Slovenijo, češ da si je postala dobro v proračunu. Zanesljiva presodba o tem, v koliko bo kdo bolj prizadet po proračunih davkih, po proračunu samem, skoro ni mogoča. Davčni zistemi so zelo različni pri nas in onstran Sotle in Save. Na omi strani premalo poznajo naš resnični položaj, in naši političarji in gospodarji pa premalo vedo o davčnih razmerah na Hrvatskem, v Banatu, v Srbiji, da ne rečemo v Makedoniji in Črnigori. Za seboj imamo precešnjo dobo skupnega državnega gospodarstva. Najbolj jasna bo slika, če finančno ministrstvo predloži parlamentu ločene podatke o dejanskem vplačilu posameznih davkov v pojedinih pokrajinal v dobi 1919-20. Proti finančnemu ministru, ki ima ves material v rokah, je težko operirati vsem zunaj stoečim, ki se morajo mučiti celo za oditi nepreglednega proračuna. Dokler izkazov o davčnih dohodkih za pretelko leto nimamo, je moč razpravljati le boli na splošno. In tu smemo trditi precej upravičeno, da imamo v Sloveniji doslej pač najbolj razvite davke in da je tudi organizacija davčne službe na najvišji stopnji. Pri nas imamo po zakonih vsaj toliko raznovrstnih davkov nego drugod. Pri nas se davki predpisujejo in tudi precej redno

— *

Stara resnica je, da ima štedenje na nepravem mestu pogosto silno slabe posledice in zahteva končno večje žrtve, kakor smo jih smeli začetkom pričakovati. To velja v gospodarskem življenju, pri podjetjih, pa tudi v politiki in zlasti tudi pri vojaških operacijah.

V takem položaju smo danes v vojaškem oziru nasproti Albaniji, oziroma Italiji. Kakor nam javljajo poročila, albanska akcija proti nam še nikakor ni končana, marveč se Albanci še vedno trudijo na vse mogoče načine vznemirjati naše obmejno prebivalstvo. Kdor le kolikor premisli položaj Albancev, mora spoznati v vseh teh akcijah perfidno laško roko in tega dejstva tudi ne spravi s sveta noben demant iz Rima. Albanci vendar kot narod ne morejo pričakovati, da bi mogli odigrati od naše države kose zemlje, tudi če si to zemljo še tako žele in mislijo, da imajo kako pravico do njih. Ali ni tu bolj pametno iskati prijateljskega sporazuma? Albanci tega ne morejo pričakovati niti če postavijo par tisoč svojih četašev proti nam. Oni torej nimajo pravega interesa, da bi napadali naše kraje, pač pa ima Italija velik interes na tem, da vznemirja našo državo ob njenih južnih mejah, da na ta način odvrne pozornost naše centralne vlade ob naših severnih mej. Italijani dobro vedo, da Srbci ne bodo priustili kršitve mej proti Albaniji in da bodo, če treba postali tja tudi nekaj

vojske. To se je tudi zgodilo in Albanci so imeli priliko, da so se prepričali, da v takih vprašanjih ne poznamo šale. Lekeja pa mora biti temeljita in uspešna, zato ne gre, da bi na nepravem mestu štedili, s tem si prihranimo potrebo, da bi morali čez štirinajst dni ali mesec zopet nastopiti z cirojem v roki. To leksično moramo dati Italijanom v Albaniji, a hitro in temeljito in brezobjzirno. In če moramo zasesti Drač, Elbasan, Tirano, ali mislite, da bo svet res zaradi tega zapnil, kakor Italijani. Oni hočejo namreč za vsako ceno konflikt z nami, in zdaj naj pomagajo Albanci. Ugaja jim za enkrat vloga zaščitnikov Albanije, ter upajo, da jo bodo ob drugi priliki pogoljni.

Zato vprašam, zakaj čakamo, zakaj štedimo, zakaj se ne pripravimo na neizogibno? Zakaj popuščamo? Tri ultimatuma so nam Lahi že poslali s pomočjo antante, trikrat so diplomatično pogoreli. Ali čakamo, da nas bodo četrči brez ultimatuma zahrbtno napadli, kadar bomo najbolj angažirani in v Albaniji.

Zato se v Albaniji mudi, da napravimo čisto mizo, zato moramo hitej, da napravimo tam temeljito mir, da smo čim prej v vsa svoje silo pripravljeni za drugega, večjega sovražnika. Zato, pravim, ker nimamo časa, ne smemo štediti. Bis dat, qui cito dat, vela tudi za batine. E. V.

Politične vesti.

= Manifestacijsko zborovanje Jugoslovenske demokratske stranke se vrši v nedeljo, dne 12. septembra ob 1/2. dopoldne v veliki dvorani Narodnega doma. Opozorjam na zborovanje, na katerem govorita minister n. r. gosp. dr. A. Kramer in podžupan ljubljanski gosp. dr. K. Triller, vse prisluški demokratske misli, da se zanesljivo udeleže zborovanja.

= Iz demokratske stranke. Zagreb, 7. septembra. Iz Bjelovara, kjer je bila najbolj razširjena vstaja hrvatskih kmetov, poročajo: Tu se je vršila včeraj konferenca delegatov demokratske stranke iz bjelovarsko-križevačke županije. Dvorana, kjer se je vršilo zborovanje, je bila napolna, posebno pa je prevladoval kmetski element. Mnogo delegatov se vsled terorja Radicevih pristašev, ki so uprizorili upor, ni moglo udeležiti zborovanja, a so poslali pismene izjave solidarnosti. O politični situaciji je poročal narodni poslanec Wilder, poročajoč o politični borbi demokratske zajednice v Narodnem predstavništvu in o zahtevi po hitri izvršitvi voli-

tev v Narodno predstavništvo. Po Wilderjevem referatu se je vncela dolga in zanimala debata o delu stranke, pri kateri so se priglasili k besedi zlasti kmetje, naglašajoč potrebo hitre izvedbe volitev in ustavotvorno skupščino. Nadalje se je konstatičalo, da so izzvali zadnje nemire v okrožju urazni sumljivi Radicevi elementi v zvezi s pristaši parlamentarne zajednice. Ti nemiri so pokazali, kam privede narod nesmiselna politika separatizma. Prelivna nedolžne krv zavednega naroda je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra je imel bivši hrvatski ban in poslanec dr. Tomljenović v Primorju dva dobro uspela sestanka demokratske stranke, in sicer v Driveniku in v Križevi. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra je imel bivši hrvatski ban in poslanec dr. Tomljenović v Primorju dva dobro uspela sestanka demokratske stranke, in sicer v Driveniku in v Križevi. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

vanje je bilo napisano, da je delo teh sumljivih elementov, ki so, tiralijstvo pred puško, sami pa so se poskrili na varno kričeč, da so proti vsaki vojni, medtem pa sami s svojim početjem izvajajo državljanško vojno, ki bi zamogla imeti v inozemstvu za posledico neprizakovane dogodek. — V nedeljo, dne 5. septembra se je izvršila organizacija demokratske stranke za smederevski okraj. Na sestanku so bili zastopani predstavniki demokratske stranke iz vseh mest in vasi smederevskega okraja. Skle-

razpoloženju Ljuba Davčovič in minister za agrarno reformo dr. Henrik Krizman. Iz Zagreba se je vrnil v Beograd minister za uk in bogoslužje Svetozar Pribičević.

= Izid občinskih volitev v Srbiji. Beograd, 9. septembra. Ker se je ministruštvo za notranje zadeve uverilo, da so telefonska in brzovarna poročila vodilni komisarije glede izida občinskih volitev v Srbiji neslužna, je ministruštvo odredilo, da se za enkrat rezultati volitev se ne priobčijo javno, ker bo še posebna komisija pregledala vodilne protokole. Za ta posel določena komisija je s svojim delom že pričela in bo v kratkem dogovorila svoji posel. Vsled tega dejstva so netočne vesti, ki pravijo, da ministruštvo notranjih zadev neče priobčevati rezultat volitev v krajih, kjer niso zmagali demokrati.

= Regent se ženi? »Novosti« javljajo iz Beograda: Bivane regenta Aleksandra v Parizu se spravila v zvezo z regentovim sklepom, da se oženi, in sicer baje z italijansko princem Jožefom. Pred nekoliko časa je bila slična vest že dementirana. Značilno je, da se sedaj ista vest ponavlja v krogih, ki so blizu dvora. Prestolonaslednik regent Aleksander se hča posvetovati v Parizu s princem Jeleno in s princem Arsenom Karagiorgjevićem. Ta vest izključuje misijo prestolonaslednika radi zunanjega položaja. — d

= Frankovci povzročili kmetski punt. Rječ je iz Bograde: Z ozirom na dogodek v belovarski županiji, se meni v tukajnjih političnih krogih, da imajo ti nemiri svoj izvor v inozemstvu, na eni strani na Reki, na drugi pa v Gradcu. Žigosanje konj in popis živine je bilo samo povod za to pobuno. Pri tej pobuni igrajo naivčje vloge Frankovci in njihovi vodje, ki operirajo z Reke in Zagreba. — d

= Nekak program dobrovoljev je podal na dobrovoljskem Kongresu v sredo kapetan Lovrič, ki je izjavil med drugimi: »Ni same krvav boj naše delo. Nemamo same zunanjega sovražnika, ampak tudi notranjega. Ljudje, ki so bili prej služabniki osovražene Avstrije, rujejo med nami proti našemu ciljnemu, ljudje, ki propovedujejo med našim narodom nekak separatizem. Proti takim stremljenjem nastopiti, je v prvi vrsti naša naloga. Naši ideali, za katere smo žrtvali vse, si ne damo ukrasti. Proti takim ljudem ne poznamo nobene popustljivosti. Svečenik, ki je nam daroval službo božjo, je v svojem govoru povdral, naj se veraka vprašanja prepuste duhovnikom. Prav! Na bojnih poljanah nismo vpravali drug drugega po veri. Vera je božanstvena stvar, ki se ne sme vmesavati v druge zadeve. Oni, ki to delajo, delajo to proti božjemu nauku. Toda resiti se moramo vpliva papeškega Rima, Vatikana, ki je prav tak sovražnik kot kvirinal. Saj nam je to dokazalo že s tem, da nam je posel Constantinijska na Reko. Italiji pa glasno kličemo: Dobrovoljci bodo vedno pripravljeni, da osvobodimo svoje tlačene brate na zasedenem ozemlju, da nismo pripravljeni žrtvovati za svoj narod samo oči, ampak tudi življenje, kakor smo to prisegli. Naivečja kultura je ljubezen do domovine, in ta nas bo rešila. — Znana slovenska popustljivost mora nehati, zvez Jugoslovenskega, čehoslovaškega in ruskega naroda, bo dosegla cilje Slovenskega. Pozval je na to navzoče, da organizirajo dobrovoljski naraščaj, ki bi v bodočnosti nadaljeval delovanje za dobrovoljske ideale.« Da ta govor ni bil povoljni klerikalni gospodi, se razume samoobsebi. Ni se torej čuditi, da je »Vestniški List« takoj udaril po kapetanu Lovriču ter pozval društvo dobrovoljev, da mora v bodoči poskrbeti, da ne bo ničesar nikdar več govoril javno na dobrovoljskem zborovanju tako, kakor je govoril g. kapetan Lovrič. Resnica pač oči kolje. Zato klerikalci nečo slišati takih izvajanj, ki jih zademijo v živo.

= Rekonstrukcija hrvatske vlade. Današnji »Narodne Novine« objavljajo, da je z ukazom prestolonaslednika sprejet demisija dr. Dežmanja kot poverjenika za socijalno skrbstvo in da je odvetnik dr. Stefan Markulin imenovan za poverjenika za socijalno skrbstvo. — d

= Namernavani madžarski napad. Zarobljeni »Jutranji List« javlja iz Pečuhna:

»Mi Srbi spadamo k Čehoslovaški in hočemo ji biti pripojeni!« Toda usoda je odločila drugače. Lužičani so danes tam, kjer so bili prej, pred porazom Nemčije. Njih narodni voditelj, prof. Barth, je bil po vrnitvi iz Pariza prijet in obsojen na triletno trdnjavsko ječo ter na izgubo pravice izvrševati javno službo. Srbe zasledujejo danes še budnje in ostro jih kaznujejo za vsako svobodnejšo besedo. Otroci pa morajo hoditi v nemške ljudske šole. Tako visi nad sestrsko Lužico še v današnji dobi Damoklejev meč.

In ni pomoči? Nujna je! V Čehoslovaški se deluje z vsemi silami za Lužicane, zlasti med dvojstvom, Srbi pa zaupajo tudi v Slovanstvo vobče, predvsem v Jugoslavijo. Saj se narod zove sam Srbe! Vplivne osebnosti iz vrst jugoslovenskih zletovih gostov so obetači zavzeti se za lužiske brate, in trdno verjamem, da teh svojih obetov ne pozabijo. Tudi bratje Jugosloveni pridružijo po českem vzoru svojo pomoč svetu delu.

Tu pa je treba, da se Jugosloveni pouče o deželi, narodu, zgodovini Lužičanov, o njih jeziku, noši, običajih, razmerah, kulturi i. dr. Zato sem napisal ta člančič. A naplšem še druge! (Prosimo! Op. ur.) Dovolite, da čehoslovaški student predstavlja

Zadnje dni se opaža na mestu močno gibanje madžarskih čet. Dognano je gibanje čet pri Baji, Pečuhu in Barču. Na našem ozemlju so prijeli več agentov, ki pripadajo šovinističnemu madžarskemu društvu »Probujena Madžarska«. — d

= Izpred italijanske vojne sodnije v Trstu. Pri Sv. Valentiu tik Buzetov je bil ples. Vmešali so se izsiljalo karabineri, beseda da besedo in konec je jih odpeljali v zapore. Prišli so pred bil ta, da so uklenili nekaj fantov in jih odpeljali v zapore. Prišli so pred italijansko vojno sodnijo, vedno je bila oproščenih, ker se jim ni moglo pravni dokazati, da bi storili kaj kaznivega, kaznavali so pa dva in sicer Josipa Drašića na 6 mesecev in Ivana Drašića na 3 mesecev zapora, ker vojno sodnija mora izrekati vendar kazni, čemu pa je sicer tu! Če se karabinjerji pokaže krov prst, kakor malemu otroku, je to velik pregresek in resna vojna sodnija v Trstu ga študira pa mesec, potem pa izreče obsođeno. Osođen je za prazen nič in za naravnost izmišljene, podtaknjene pregreške je izrekla ta slavna sodnija že nebroj. V nebo kričeče je trpljenje Jugoslovanov z bog te sodnije. Te dni je mogreno donel po zasedenem ozemlju klic: Proč z italijansko vojno sodnijo! Naj bi že skoro izginila!

= Krvnik Friderik – angleški državljan. »Bohemia« poroča iz Berna, da je bivši nadvojvoda Friderik, ki je dobil angleško državljanstvo, sedaj zopet dobil svoja posestva na Čeho-Slovaškem. — d

= Župnik o znihanju cen. V veliko nasprotstvo proti našim župnikom se je postavil neki župnik na Bavarskem, dr. Bumiller, ki se predzrne misliti s svojimi možgani ter je med drugim napisal te besede o neznosnem dviganju cen in o možnosti cene znizati. Njegove besede so namejene sicer predvsem za bavarske razmere. Dr. Bumiller piše: Če ne dobimo znizanja cen, smo izgubljeni. Cene za živila se morajo znizati in ne smo ustaviti. Za pšenico zadostuje 40 mark za stot, ker je žetev dobra, deloma celo prav dobra. Velegarci delajo muziko o slabem stanju poljedelstva, ki ga pa v resnicni ni. Kmete more naložiti žrtev znihanja cen, ker ima gotovo posest. Za njega to ni nikakšna žrtev, marveč se odreka samo dobičku. Če mora kmetovalec tudi več izdati za meze orodja in dr., vendar odpadejo za njega dnevne potrebščine mestnih prebivalcev. — Zlasti je treba znizati cene krompirja. Sedanca cena je zasmeh »krhuvrevnih!« — Treba je dvigniti kmetijsko pridelovanje. Visoko cene za umetna gnojila se morajo znizati. Količine živil se morejo dvigniti, kopičenje se moraomejiti. Voda mora določiti višje količine moke. Žito imamo, kmetje meljejo več, kakor je dovoljeno. Poljedelstvo naj prične z znizanjem cen in v par mesecih morata slediti industrija in trgovina. Če zahtevamo od trgovine znizanje cen, zadene to samo male trgovce in delavce. — V splošnem ima dr. Bumiller pač prav, pri načinih krovu, da prideloži potek lahkosti vlegrarcev še v marsičem drugem.

= Dominijon ali zaveznik? Anglija je dala Egiptu svobodo, samostojnost, svetovnito, ne vem, kateri izraz je pravil. Egipt je doživel nekaj, kar se v svetovni zgodovini redko dogaja. Beatus possidens — v tem slučaju protektor Anglez — se odpove svojim protektorskim in lastniškim pravicam, izprazni Egipt, pokliče svoje vojašte domov, odpre meje tudi drugim državam, da Egiptu pravico, da sam odloča, — ne popolnoma, — samo v gotovih mejah o svoji usodi. In to se zgodi vse skor neopaženo, tisto, brez vsakega hrupa. Le nekaj oddelkov angleškega vojaštva v varstvu posebno važnih angleških postojank ostane še na teritoriju v Port Saidu, Ismaili in Suezu. Sicer pa dobi Egipt svoj parlament in si sme sam določiti ustavo. In še več. Kolikor nam je dosedaj znano, Anglija ne zahteva niti čet od Egipta v slučaju vojne ter prepriča Egipt celo odločanje o svoji zunanjosti politiki — počasi, — v kolikor ni nasprotna Angliji. Z Anglijo pa sklene Egipt zvezo — ali samo defenzivno, ali tudi ofenzivno — nam se ni znano. Čuden je ta pojav v svetovni zgodovini in čudno je tudi razmerje med obema državama, da je naslo, ali je Egipt dan zaveznik ali dominijon Anglije.

Jugoslovenu slovenskega Benjamina! Ponosen sem na to. Želim našim navdušenim četam pridružiti tudi jugoslovenske kulturne in politične delavce, ki naj bi složno delovali za osvoboditev poslednjih evropskih robov — naših bratov. Delajmo zanje, da bomo mogli reči:

Nas idea ted' svorně k sobč pojí: za drahe bratry hotovit se k boji, za včetv rodnu, ktera nám tak drahá.

ter zaključiti z besedami I. Čišinskog:

»Tod čest Slovanu, ježku ku hvězdam saha!«

Op. ured. Vodja lužiških Srbov, prof. dr. Arnošt Muka je bil v Ljubljani gost tedanjega župana Iv. Hribarja ter je preživel v družbi pokojnega pesnika A. Aškerca nekaj lepih dni med nami. Naš ljubeznični dončnik se torej moti, če misli, da Slovenci ne poznamo bratov Lužičanov. Pisali so o njih že vsi naši listi in mesečniki. Radi pa osvežimo svoje zanimanje zanje, čeških usoda, toliko slična usodi koroških in beneških Slovencov. O borbi polabskih Slovencev govorju Jurčičeva tragedija »Tugomer«, v kateri nastopa tudi Geron. Tragedija se je igrala prednaskom na ljubljanskem in lani na mariborskem slovenskem odu.

= »En ljubljanc, ki je Jugoslovje do grla sit,« pripoveduje koroškim kmetom coni A., kako silno nesrečni smo v Jugoslaviji, ker imamo soldate in jih futramo na stroške revnega kmeta ter da naš Militär že danes pošre eno tretjino vseh dohodkov v državi. Za kulturo se ta država propleto malo briča in od ljudstva ne zna 80% ne pisati, ne brati. To neumno ljudstvo ima torej še kralja in oblastin je menda prav, da je tako zarukano, da ga lažje regirajo. Ljudje boži, ali še ni zadost krijev in zadosti ljudi v vojski bilo pot končanih? Taki letaki smoje krožiti po naši glasovalni coni in plebiscit na Koroškem. Kaj stoji v teh nemških letakih, ki jih širijo sedaj v tisočih in tisočih izvodih po coni A., ni treba ponavljati. So namreč zmes citatov iz raznih listov, zlasti iz naših klerikalnih listov, in laži, ki se dajo prijeti. Ta letak zavije besede in naše politične borce ter skuša dokazovati, da bo šlo koroškemu prebivalstvu pod našo državo tako slabo, da bo vsak posameznik prišel na koroški kmeti v Koroške, pravi letak na svojem koncu, hočete tudi Vi v kratkem pasti kot kmetje na Kranjskem in priti na trulum? Hočete se tudi Vi dati izjemati po turških receptih? Zato nam življe roke, zato upognjene hrte, da bodo dobro živeli princi in grofi, generali in druga taka gospoda? Prav res obžalovanja vredni Korošči, bodo dobro živeli pri nas princ, grofi, generali, kmetje, delavci in uradniki, na nemškem Koroškem, pa bodo morali nemški grofi kmalu s trebuhom za krunom in povezati cultico. In koroški kmet pod Avstrijo ne bo mogel niti v Ameriko, ker ne bo spravil skupaj prevoznih stroškov. *

= Turški recepti. Čeckasti jugoslovenski agenti itd. tako se pričenja vzeni nemški letak za plebiscit na Koroškem. Kaj stoji v teh nemških letakih, ki jih širijo sedaj v tisočih in tisočih izvodih po coni A., ni treba ponavljati. So namreč zmes citatov iz raznih listov, zlasti iz naših klerikalnih listov, in laži, ki se dajo prijeti. Ta letak zavije besede in naše politične borce ter skuša dokazovati, da bo šlo koroškemu prebivalstvu pod našo državo tako slabo, da bo vsak posameznik prišel na koroški kmeti v Koroške, pravi letak na svojem koncu, hočete tudi Vi v kratkem pasti kot kmetje na Kranjskem in priti na trulum? Hočete se tudi Vi dati izjemati po turških receptih? Zato nam življe roke, zato upognjene hrte, da bodo dobro živeli princi in grofi, generali in druga taka gospoda? Prav res obžalovanja vredni Korošči, bodo dobro živeli pri nas princ, grofi, generali, kmetje, delavci in uradniki, na nemškem Koroškem, pa bodo morali nemški grofi kmalu s trebuhom za krunom in povezati cultico. In koroški kmet pod Avstrijo ne bo mogel niti v Ameriko, ker ne bo spravil skupaj prevoznih stroškov.

MIROVNA POGAJANJA V RIGI
— d Varšava, 9. sept. (Brezžično) Zunanji minister Sapieha je nazzanil ljudskemu komisarju Čičerinu, da ima poljska mirovna delegacija pooblastila ne samo za sklepanje premirja in predhodnega miru, ampak tudi za končnoveljavni mir ter da bo dne 12. t. m. pripravljena, da s prvimi parnikom odpotuje v Rigo. Sovjetsko vlado bo takoj obvestila o svojem prihodu, čim bo doznała, kdaj prispe parnik v Rigo.

— d London, 9. sept. (Brezžično) Po poročilih, ki so dosegla iz Varšave, upa poljska vlada skleniti v Rigi premirje v enem tednu. Končnoveljavni mir pa v enem mesecu.

VOJNA PROTI BOLJEVIKOM.

— d Moskva, 9. sept. (Brezžično) Frontno poročilo z dne 8. t. m.: Severno od Brest Liovskega so dosegli naše čete reko Ljesno. Južnozahodno od mesta se vrše srditji boji. V odseku Vladimir Volynski smo izpraznili pod pritiskom sovražnika Grubieszew in smo se utrdili na desni breg reke Buga. Pri Lvovu se razvijajo hudi boji. Po dopolnilih poročilih s Kavkaza, so se na obali Azovskega morja rešili pod varvom tujih vojnih ladij zadnji ostanki Wranglove armade, ki smo jo skoraj popolnoma uničili.

— d Varšava, 9. sept. (Poljska brzovojna agentura) Frontno poročilo z dne 8. t. m.: Na litvanskih frontah je položaj neizpremenjen. Južno od Grodna so naše čete zasedle Krynski. Zapovedani protinapad pri Chodorowu nam je pripomogel, da smo zasedli Kmikynice in prekoračili reko Swirz. Naši oddelki pridržajo proti Cnili Lipi.

— d London, 9. sept. (Brezžično) Po poročilih iz Rige, so pri Moskvi izbruhnili resni nemiri zoper sovjetsko vlado, ki na so že udruženi.

BOLJEVIŠKA PROPAGANDA V AZIJI.

— d Moskva, 9. sept. (Brezžično) Po poročilih iz Bakuja je bil dne 2. septembra v navzočnosti 1800 odpolancev otvoren kongres vzhodnih narodov. Za predsednika je bil izvoljen Sinovjev, za častnega predsednika Ljemin in za častne člane Tročik, Radek in Bela Kun, kakor tudi zastopniki zapadnih narodov, ki so se kongresa osebno udeležili. Kriglški sovjete, ki se je sestal v Astrahanu, je enoglasno sklenil podprtih sovjetsko rusko vlado v njenem boju proti Poljakom in generalu Wrangu.

STAVKA GLEDALIŠKIH IGRALCEV NA DUNAJU.

— Dunaj, 9. septembra. Doslej stavko gledališki igralci sedmih dunajskih gledališč. Organizacija gledaliških igralcev je sklenila, da se imata jutri razširiti stavka igralcev na vsa dunajska gledališča. Zveza gledaliških ravnateljev je sklenila, da odpušti vse stavkujoče igralce iz službe.

MADŽARSKI KRVNIKI NA POSLU.

— Budimpešta, 9. septembra. Budimpeštansko sodišče je v mesecu maju obsođilo na smrt šest teroristov iz dobe Bele Kun. Sedaj sta bila pomilovana dva izmed njih, in sicer Desider Klos in Josip Gal, med tem ko so ostale štiri danes usmrtili.

Poziv na organizacijo hišnih posestnikov v kraljevinu! Vabilo na shod.

Pretekla so že skoro štiri leta. odkar se nad našo imovino in našimi družinami vrši teror in samolastno pravo na podlagi od vlad izdanih naredb, s katerimi se kršijo in gazijo imperativne odredbe ustave in zakonov nevzpostevne zemlje, ker se jim ne priznava, nego popolnoma temelje prave zasebne lastnine.

Mi nimamo miru niti v svojem rojstnem domu, kjer živimo s svojo obiteljo, odvzeta nam je vsaka pravica razpolaganja z našo imovino

zlasti sporazum tudi v tem, kakšno stališče bodo zavzeli hišni posestniki v državi o priliki bodočih volitev v Narodno predstavništvo in za kake zastopnike bodo glasovali.

Pridite vsi brez izjeme na skupščino, ki se bo vršila v sredo, dne 15. septembra 1920 ob 4. uri popoldne v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani.

Iz mesta Ljubljane, njega predmestij ter okolice naj pride na ta vlevačni stanovski obrambni shod prav vsak hišni posestnik, ne glede ali je že naš član ali ne; iz vseh mest in večjih krajev Slovenije pa naj se odpošlje vsaj večja deputacija in ravno isto naj napravijo obstoječa društva hišnih posestnikov. Vsako društvo in mesto pa določi po enega ali dve zastopnika, ki se gotovo udeleže skupene seje isti dan ob 11. uri popoldne v verandi hotela »Union«, na kateri ustavljamo in odobrimo že pripravljena pravila »Pokrajinske zvezne hišnih posestnikov za Slovenijo v Ljubljani«.

Shoda se udeleže odpolanci iz Srbije in Hrvatske in so nani povabljeni gospodje narodni poslanci in vladni zastopniki.

Hišni posestniki! Z uprav mognobrojno udeležbo pokažimo in jasno povejmo, da je konec naše potrežljivosti in brezpravnosti in da ne zahlevamo nič drugega, kakor nam po ustavi in po zakonu zajamčene pravice.

Zveza in Prvo društvo hišnih posestnikov v Ljubljani.

Iz naše kraljevine.

Regentov poset v Sarajevu. Službeni list objavlja spored regentovega blvanja v Sarajevu. Prestolonaslednik regent doseg v Sarajevo 19. t. m. ob 19. Na kolidvoru ga počakajo zastopniki mestnih in vojaških oblasti, zastopniki občine, inozemskih konzulatov in vseh veroljubovani. Svečani dohod regenta v mesto se izvrši po predpisanim redi. Regent bo s svojim spremstvom stanoval v poslopiju deželne vlade. Ob 21. bo intimen dine. Ob 22.30 priredi prebivalstvu veliko bakiado. Predsednik občine pozdravi regenta z govorom, na katerega odgovori regent. Nato započeta sarajevska pevska društva vse tri himne. 20. septembra poseti regent ob 10. dopoldne mestno hišo, ob 11.30 srbsko pravoslavno cerkev, ob 11.50 katoliško katedralo ob 12. begovo džamijo, ob 12.15 pa tempelj sefaridimske judovske cerkvene občine. Ob 13. bo intimno kioslo. Od 15. do 17. bo regent sprejem v slavnostni dvorani deželne vlade deputacije in korporacije. Ob 20. bo svečana večerja, pri kateri bosta imela govor regent in predsednik deželne vlade. 21. septembra ob 9. dopoldne defilira pred regentom sarajevska posadka na vojaškem vežbaliju. Ob 11. poseti regent tobačno tovarno. Ob 13. je kosilo v častniškem domu, ki ga privede častni mesta. Ob 20. je intimna večerja pri deželni vladi, nato pa slavnostni ples v oficijskem domu. 22. septembra odpotuje regent v Bosanski Brod, kamor dospe ob devetnajstih.

Ljudsko štetje. V ministrstvu za socijalno politiko se vrše priprave za ljudsko štetje po vsei državi. Ljudsko štetje se vrši 1. januarja 1921.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 10. septembra 1920.

Velika vrtna veselica, ki jo prirede ljubljanske organizacije LDS v nedeljo, dne 12. t. m. ob 3. uri popoldne na Kozlerjevem vrtu, obeta bodo po predpripriah edna najbolj zabavnih. V paviljonih bodo postregle gospe in gospodične ženim in lačnim s pristno kapljico in okusnimi jestvinami. Godba in pesem poskrbi ostalo. V nedeljo na svidenje na Kozlerjevem vrtu.

Predsednik naše plebiscitne komisije na Koroškem na povratku. Včeraj se je vrnil iz Beograda predsednik jugoslovenske plebiscitne komisije na Koroškem Jovan Jovanović. Danes odpotuje z avtomobilom v Celovec v spremstvu vladnega svetnika dr. Skaberneta, ki mu je prišel nasproti do Ljubljane. Jovanović je imel z vlogo v vlevaž na posvetovanja, ki so se nanašala na plebiscit na Koroškem in na takško naše delegacije v medvezavniški plebiscitni komisiji. Zdi se, da so bili v teh konferenca storjeni velepomeni zaključki, katerih posledice se bodo nemar pokazale že v bližnjih dneh.

Vesti iz Koroške. Uradno se poroča: Z ozirom na vesti, da pride nemško orožništvo v cono A in da morajo letovičarji to cono zapustiti, se uradno ugotavlja, da so te vesti prosti izmišljene in brez vsake podlage.

Tolovajski napad na župnika Meška. Narodni svet za Koroško v Velikovcu nam javlja: V četrtek, dne 9. t. m. ob 19. je bil napaden na cesti pri Dolini župnik in pisatelj Meško v družbi bogoslovca Trabesingerja. Od celovške strani sta se pripeljala dva voza moških. Brez povoda sta se voza ustavila, moški pa so planili na Meška in Trabesingerja ter ju popili na tla. Mešku so vzeli uro in dežnik in pustili nad oba raztrgana in krvava na tleh. Voz se je potem odpeljal v smeri proti Velikovcu. Kmalu se je pripeljal avtomobil z antantnimi častniki, ki so vzeli oba na voz in se peljali dalje za zločinci. Ko so jih došli, so jih identificirali. Eden izmed njih se je izdal za gostilničarja in puškarja iz Vober. Meško in Trabesinger sta se vrnili, avto pa je počasi peljal za zločinci. Kaj se je nadalje zgodilo, ni znano. Meško je dobil več ran na glavi, sicer pa je izven nevarnosti.

V vednost plebiscitni komisiji na Koroškem! Kakor smo že poročali, so preteklo nedeljo priredili na Dunaju bivajoči Korošci manifestacijsko zborovanje, na katerem so demonstrirali za pripadnost nedeljene Koroške Avstriji. Na čelu te prireditve so bili tisti pristni Germani: dr. Knappitsch, dr. Kreuschinnig, Senitschinig in Wuschinig. Izmed vseh govorov je najbolj zanimiv oni dr. Kreuschinniga, ki je brez ovinkov in popolnoma odkrito izjavil, da nameravajo Nemci na Koroškem izzvati krvave pobole in Izkrede, ako ne ugori plebiscitna komisija v vsakem oziru njihovim zahtevam. Mož je povedjal, da so koroški Nemci priznani na vse, da se bodo v doseg svojih namenov posluževali vseh sredstev in da se ne boje v tem oziru ne Boga ne hudiča, še manj na mednarodne plebiscitne komisije. Pribijamo to napoved nameravani

rednjenje. Šofer se je izkazal z legitimacijo, a to ni zadostovalo. Prijava je mimo Lukić s svojo ženo in sinom. Toman je po oficirjih zaprosil, naj ga pusti skozi, ker ga v Ljutomeru čaka družba, ki ima svojo ptiči na vozu. Toda Lukić ga niti ni hotel sprejeti. Tomanu ni preostalo drugega, napotil se je s svojim Šoferjem peš ter dolgo in s težavo iskal voznika, ki ga je slednji dobil in kateremu je 15 km vožnje moral plačati z napitnino vred 900 K. Dospevši do svojih tovarišev mu le ti sploh niso mogli verjeti, da je pri nas kaj takega mogoče. Par dni pozneje se je neki gospod iz Maribora pripeljal z dokumenti. Napotili so se z vozom v Lendavo. Toman je zaprosil za avdijenco, k velenju gospodu Lukiću — ga ni sprejel ... »ima vremena do sutra«. Drugo jutri se je Lukić ponikal v preiskavo predloženih mu dokumentov. A tu je našel nova sumnjenja. Pri štev. tipa je našel pomoto, prvi lastnik avtomobila je bil neki Fritsch v Gradcu, a drugo ime se je glasilo na Jerosa, prokurista banke. Nič niso pomagala vsa potrdila mariborskih in ljubljanskih oblasti, da je g. Toman upravičen se voziti z avtom svoje banke, da je on pred kratkim vozil na sokolskem slavju z istim avtojem oba ministra (dr. Kukovec in dr. Račalović) in da avto ni vojaška last. Razsodba se je glasila tako: Vi niste Fritsch, Vi niste Jeros, torej ste avto ukradli! Avto ostane, veseli bodite, da i Vi ne ostanete. Na priponko sklicevanja na neko visoko osebo, se je Lukić prezirljivo odrezal: što če meni civilna oblast. Afera je razburila duhove v Ljubljani in Mariboru. Napotila sta se tja doli naš poslanik (minister) Hribar, ki se je slučajno mudil v Mariboru, ter adjutant generala Plivelića, major V. Toda to ni nič pomagalo. Velenjuju je prezirljivo odslovil, češ, da izroči avto samo — »sudbenim potom«. Z istim uspehom je odbil vse intervencije tudi višjih vojaških oblasti, iz česar sklepajo, da mož ne more biti pri zdravi pameti. Afera bo imela dalekosežne posledice.

Seja za sprejem koroških otrok se vrši danes ob 6. zvečer v mestni dvorani. Vabimo vsa šolska vodstva, da se seje gotovo udeležje. Pridite in pripeljite svoje znance, ki bi hoteli sodelovali. Odbor.

Plovba na reki Krki. Rudaški podjetnik g. J. Hofman (Čeh) v Mokronogu je dobil od direkcie voda predkoncessijo za pripravljalna dela v to svrhu, da se preuredi Krka od Novega mesta pa do izliva v Savo pri Krškem za plovstvo in plovitev.

Proslava desetletnice Narodnega doma v St. Ilij. Iz Maribora nam pišejo: Dne 8. t. m. se je vršila na obmejni postaji St. Ilij proslava desetletnice otvoritve ondotnega Narodnega doma. Klub temu, da bi moral imeti prireditev nestrankarski značaj in so bili pri prireditvi navzoči vladni funkcionari in zastopniki državnih oblasti, so klerikalci slavljvi vzelj v zakup ter s hujskajočimi govorji napadali napredni živelj. Ob tej prilikai sta se posebno odlikovala urednika Žebot in Terseglav. Zadnji je porabil priliko, da je delal reklamo za Orle, katerim je imenoval za pokroviteljico francoško svetnico.

Smrna nezgoda. Iz Maribora nam poročajo: Danes popoldne sta popravljala na neki hiši na Aleksandrovi cesti, nasproti kolodvoru, dva delavca vzdruževalnega odseka za brzovoj in telefon tamnošnje naprave. Delavec Alojzij Bricman se je obnašal pri tem tako neprevidno, da ga je njegov tovarš opetovan posvaril. Naenkrat je Bricman spodrsnilo, skušal se je opristiti dimnika, a se je pločevila odtrgal. Bricman se ni mogel vzdržati v ravnotežju in je padel na cesto, kjer je bležal na mestu mrtev.

Na potu v Ameriko. Pišejo nam: V sobotni številki sem čital, da je prišel slavni kipar Ivan Meštrović v Ljubljani. Ali je slučajno usode: istega dne se je poslovil od svojih ožjih priateljev umetnikov naš nadarjeni kipar Lojze Dolinar in se odpeljal v Ameriko, kjer si hoče poškodati dela in uresničenja svojih načrtov. Domovina mu ni znala dati kruha — naj bi mu bila usoda med ameriškimi rojakji mlejša. Dolinar se je te dni odpeljal s parnikom iz Trsta.

V septembri je najlepše na Klopeškem jezeru. Hotel otvoren celo leto, Izborna postrežba.

V nedeljo 12. t. m.
popoldne ob 3. uri

Velika vrtna veselica
zdržanih ljubljanskih organizacij JDS
na Kozlerjevem vrtu.

Najnovejša poročila.

KONFEDERACIJA MED JUGOSLAVIJO IN BOLGARSKO.

Beograd, 9. septembra. Današnja »Politika« priobčuje razgovor s Kosta Todorovićem, bolgarskim poslanikom na našem dvoru. Kosta Todorović je izjavil, da je prišel v Beograd, da vzpostavi stare zveze in prijateljstvo med obema sosednjima državama. Današnja bolgarska vlada je za čim najskrnejše prijateljstvo in za eventualno konfederacijo med Jugoslavijo in Bolgarsko.

Ko je bil ob leta 1914. aretiran, je na policiji izjavil, da ni Bolgar, ne Srbi, marveč Jugosloven. Vpade bolgarskih čet na teritorij naše kraljevine se smatra v merodajnih krogih za vpade paroparskih tolpi, ki nimajo s politiko Bolgarske napram naši državi ničesar skupnega. Bolgarija je doslej vrnila naši državi že dober del vojnega plena, ostalo pa bo vrnila takoj, ko bo stopila v veljavno neuvijska mirovna pogodba.

Sofija, 10. septembra. V političnih krogih se zatrjuje, da se v kratek čas napoti v Beograd ministrski predsednik Stambulski v spremstvu več odličnih bolgarskih politikov in diplomativ, da predloži jugoslovenski vladi podroben načrt za političen in gospodarski sporazum med Bolgarsko in kraljevino SHS. Stambulski je pripravljen skleniti z Jugoslavijo, ako treba, tudi najtesnejšo konfederacijo. V bolgarskih političnih krogih ne taje, da ta misija začasno nima še mnogo nade na uspeh, vendar pa je gotovo, da pride med obema sosednjima slovanskima državama že sedaj do takšnega bližanja, da bo v doglednem času mogoče započeti resno delo za konfederacijo. Stambulski namerava obenem tudi zaprositi jugoslovensko vlado, da podpre prošnjo Bolgarije za sprejem v zvezno narodov.

ŠTEVILO MANDATOV ZA VOLITVE V KONSTITUANTU.

Beograd, 9. septembra. Število volilnih okrožij in mandatov za volitve v konstituanto je sledeče: Srbija 31 volilnih okrožij, 146 mandatov. Še ne ujedinjenimi kraji na vzhodni meji dobi Srbija dva mandata več. Črnogora 1 vol. okrožje, 8 mandatov. Bosna - Hercegovina 6 vol. okrožij, 62 mandatov. Dalmacija 1 vol. okrožje, 10 mandatov in sicer do demarkacijske črte. Cela Dalmacija dobi 21 mandatov. Hrvatska-Slavonija 9 vol. okrožij, 93 mandatov. Z Istro do Lloyd Georgeva linije 2 mandata več. Slovenija 3 volilna okrožja, 40 mandatov. Z A-cono na Koroškem vred 45 mandatov, do Wilsonove linije pa dva mandata več. Vojvodina 5 vol. okrožij, mandatov 44 ali 45 (še ni natančno preračuneno). Vsa država je razdeljena na 57 volilnih okrožij in na 405 mandatov v najslabšem, v najboljšem slučaju pa 421 mandatov.

Kultura.

Uprava Narodnega gledališča javlja, da se sprejemajo novi abonenje za sezono 1920/21 samo do sobote dne 11. t. m. Po 11. t. m. se ne sprejema nikakih prijav.

Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani je engažirala za bodoči sezono več članov odlične ruske igralske družbe, ki je v zadnjem času gostovala na našem dramskem odu, med njimi gospode Mihajla Muratova, bivšega režisera Državnega gledališča v Moskvi, go. Jeleno Maršovo, bivšo članico moskovskega Umetniškega gledališča, in gospoda Borisa Putjata, bivšega člana slovitega moskovskega gledališča Korša.

Komorni večer godalnega kvarteta Zika (br. Zika, Sancin in Černy) 20. septembra v Unionu.

Kr. hrvaško narodno kazalište u Zagrebu proslavlja 25letnico otvoritve novega gledališčega poslopja dne 14. oktobra t. l. s svečano predstavo izvirne drame »Zidanje Skadra« Mirka Karolija. Dne 2. oktobra t. l. pa se proslavi 50letnica obstanka hrvaške operе s svečano predstavo Zajcevega »Zrinškega«. S tem se h kratu počasti spomin velezaslužnega hrvaškega skladatelja Iv. pl. Zajca, ki je s svojimi spevogrami in operami položil temelj hrvaški operi.

Kinematografi v podporo umetnosti. V Kristianiji je mnogo kinov, ki so vsi mestna last. Čisti dobiček se je razdelil takole: za ljudske gledališča 400.000, za koncertno dvorano 100.000, za šolske filme 50.000, za atelje Vigenlandu 150.000 in za pokojninski sklad igralcev in pevcev 200.000 norveških krov. Kdo ima korist v Jugoslaviji od vseh kinov?

Makranjeve skladbe. Umetniški oddelek ministrstva za pravosvojje je predlagal, da država odkupi vse glasbeno delo pokojnega Makranja ter naj obdelani kot ljudecko izdanje.

Gospodarske vesti.

Popis in ligosanje konj. Uradno se razglasila: Popis in ligosanje konj in vozil je ustavljen.

Nadzorstvo veleposetev. V

KRAVNI IZGREDI V TRSTU.

— d Dunaj, 10. septembra. DKU. Po poročilih listov iz Trsta je prišlo pri pogrebu delavca, ki je bil pri zadnjih spopadih usmrčen, zoper do krvavega spopada med delavci in nacionalisti. Pri tem sta bila dva mrtva, ranjenih pa je nad 30 oseb. V protest proti postopanju nacionalistov so iznova proklamirali 24 urno generalko stavko.

NAŠA RAZMEJITEV Z GRČIJOM IN BOLGARSKO.

Pariz, 10. septembra. 15. t. m. se odpelje iz Pariza jugoslovenska, bolgarska in grška komisija za določitev južnih mej. Naša in bolgarska komisija odpotujeta naravnost v Beograd ter se odpeljeta 20. t. m. na tri točke grške meje, našega kraljevstva in Bolgarskega, tam

Ienarja ali posestva od podanika kakor sovražne države. Diplomatičnim in konzularnim uradnikom (in njihovim družinam) kakre so bili neprijatelji dolžni pred 6. oktobrom 1917, more Alien Property Custodian s privoljenjem neprijatelja izplačati dolg. Jugoslovenski odsek Ameriškega Rdečega Križa bo v kratkem objavil vsa navodila, kako se mora pri takih zahtevah postopati.

Borze.

— d Zagreb, 9. septembra. Deviza. Berolin 202—204, Italija 470—480, London 360—, New York 103—105, Pariz 710—9, Praga 163—166, Dunaj 37.60—38. Vlute: Ameriški dolari 102—104, avstrijske krone 39—40, carski rubli 120—122, češko-slovaške krone 160—162, angleški funti 0—390, francoski franki 0—717, napoleondori 375—380, nemške marke 202—203, romunski lej 230—232.

Izpred sodišča.

— Šef hrvatskega novinarskega ureda pred sodiščem. Dne 27. junija je v kavarni »Zvezdak« v Ljubljani g. Ante Brozovič, šef hrvatskega novinarskega ureda v Zagrebu v veliki družbi pripovedoval, da se je pri njem in pri predsedniku »Hrvatskega novinarskega društva« g. Krešimiru Kovačiću vršila hišna preiskava radi titotapljenja duhana v Avstriji povodom ekskurzije jugoslovenskih časnikarjev v Prago. Ta preiskava se je vršila na evadbo, ki sta jo pri policiji proti njejmu in g. Kovačiću podala glavni urednik >Slovenskega Naroda« Rasto Pustoslemšek in pisatelj dr. Ivan Lah. Podpisa teh dveh je on sam videl na dočnem policijskem aktu. Radi te obdolžitve je urednik Pustoslemšek

po svojem zastopniku dr. Ivo Tavčarju takoj vložil tožbo proti Brozoviču radi razjaljenja čast. Prva razprava na to tožbo je bila razpisana že koncem julija. Ker se pa pozivnica k obravnavi ni mogla otočenca vročiti, se je obravnavo preložila na danes 10. tm. ob 10. dopoldne. Dasi je bil poziv otočenec Brozoviču redno dostavljen in dasi je le-ta privatno napovedal svoj prihod, je otočenec tudi danes izostal od razprave. Vključ temu se je vršila razprava in zasišani sta bili dve priči, ki sta v celoti potrdili navedbe otočenca. Gosp. Brozovič je bil v odsotnosti obsojen radi prestopa po § 488. kaz. z. in na temelju § 493 na teden dni zapora, odnosno 800 kron globe.

Sokolskost.

— Sokol II. opozarja ponovno na javno telovadbo odseka na Škofljici, ki se vrši v nedeljo, 12. t. m. Izkaznice za polovično vožnjo do Škofljice in nazaj dobe udeležniki pri br. Krapetju na Jurčičevem trgu. Ved na lepkah. (k)

— Sokolsko društvo v Medvodah objava 12. tm. »Proslavo obletnice svoje ustanovitve«. V zelo revnih in težavnih razmerah smo lani ustanovili Sokola, ki se je počasi razvil, letos pa slavimo zmago nad nasprotniki, kajti naše neumorno delo je rodilo moč, disciplino in pravo razumevanje pomena sokolske misli. — Zvezza z vlaki so ugodne; prihod dopoldne z Gorenjsko in opoldne iz Ljubljane, odhod ob pol 8. na Gorenjsko in ob pol 9. in 11. v Ljubljano. Vožnja polovična; izkaznice za to je dobiti v pisarni Sokolskega Saveza. V nedeljo torej vsi v Medvode! — Od bor.

— Javna telovadba Sokola I. Vredo, dne 8. t. m. se je vršila na Kosler-

jevem vrtu lepo in dobro uspela javna telovadba Sokola I. Dopoldne se je vršila skupščina, popoldne pa javna telovadba. Obisk popoldne je bil v očiglednem izteku, da je bilo ta dan v Ljubljani in bližnjih okolicih mnogo prireditve, nad vse pričakovanje dober. Nastop sam, telovadne točke so bile pravovrstno izvedene, osobito pa sta ugajali zadnji dve točki, t. j. rajačne vaje dvanaestosto deklek in Vidmarjeva »Jugoslavija«. V ostalem je bil nastop članov članic, ženskega naraščaja in deklic, obrtnega in moškega naraščaja izredno lep, osobito pa je pri ordinji telovadbi članov vzbujala splošno pozornost vrsta s skokom ob palici. Za dobro uspelo telovadbo gre v prvi vrsti zasluga načelniku br. Stane Vidmarju, načelnici sestri Horvatovi in sestri A. Cigovej. Po javni telovadbi se je razvila na telovadišču prosta zabava pri postavljenih povišilih, ki je istotno dobro uspela in donesla agilnemu društvu lep znesek za zgradbo lastnega doma. Sokol I. se znamore na lepo uspeli prireditvi in javni telovadbi samo čestitati.

Turistika in sport.

— Nogometna tekma Ilirija : Varaždinski sportski klub se vrši v nedeljo 12. t. m. ob pol 18. uri na prostoru S. K. Ilirije. Varaždinski S. K. se smatra za enega najmočnejših hrvatskih provincialnih klubov. Lansko sezono je igral proti Iliriji 0 : 2, letos je zmagal proti rezervi Ilirije 4 : 2.

— Plavalna tekma za prvenstvo Slovenije se vrši v nedeljo 12. t. m. ob pol 15. uri na Ljubljani. V Ljubljani je to prva plavalna tekma, zanimanje zanj je med občinstvom splošno. Program in podrobnosti so razvidne iz plakatov.

Industrijsko podjetje išče za takojšnji nastop

uradnika

popolnoma verziranega v knjigovodstvu in korespondenci. Ponudbe z navedbo dosedanja službovanja, referencami in plačilno zahtevo naj se pošljejo pod »Industrijski uradnik/6833« na uprav. Slovenskega Naroda.

Trstje za stropne izdeluje in prodaja na debelo in droben m² po 4.80 pri večih naročilih znaten popust Stefan Anton, Ljubljana, Jeranova ulica 13, Trstje.

2 močna konjska blapca in kočičjašča gospodarstvo Skrad. Nastop takoj. Plača izborna. Popolna oskrba Ponudbe na Uratarič, Ljubljana, Rimška c. 7/I.

Nosilce (traverze) za mostove v dolgosti ob 530 m. do 870 m., 30 c/m. v profilu, prodaja po zmenri ceni Obrtna centrala v Ljubljani, Sodna ulica 11.

En par lahkih konj z vozom in voznikom se za vožnjo, event. tudi z osebnim vozom (break) za vožnje na deželo edda. Pojasnila vsak dan od 10—11 ure do Gospodovskega cesta 4/1 desno.

Meblovano stobo išče bančna uradnica eventualno tudi s hrano pri takoj. Plača dobro. Ponudbe pod bančna uradnica/6833 na uprav. Slov. Naroda.

Hiša z urtom in dobro vpeljano trgovino na najbolj prometnem kraju se radi družinskih razmer proda. Naslov pove upravnštvo Slov. Naroda.

Ist apno v kosi in drobno dobavlja na vagoni Ava, tovar. Laško.

Pisalni stroj . SMITH PREMIER se odda za 7000 K. Več pove iz prijaznosti rokavčar Lenteb v Ljubljani, Pod Trnčo.

Knjigovodkinja starejša moč, zmožna dvojnega enostavnega knjigovodstva, samostojna nemška in slovenska korespondentinja, z dolgoletnimi sprizvalli, želi službe. Ponudbe naj se blagovoljno vposlati pod »Dvojno knjigovodstvo/6879« na uprav. Slov. Naroda.

Priden močan deček, iz zasedenega ozemlja se želi učiti mehanične, ključavnarske ali kovaške obrti. Najraje iz oskrbo — pa tudi brez nje. Cenjene ponudbe s pogojem pod »Močan deček 6882« na upravnštvo Slov. Naroda:

Razne pasti za divjadičino najbolje izvršene v raznih velikosti, se prodajo. Naslov v anončni ekspediciji, Al. Matelič, Ljubljana.

Išče se poštena služkinja ki zna kuhati, proti dobrini placi k slovenski družini v Beograd. Več pove upravnštvo Slovenskega Naroda.

Vsiakourstni odpadki od suknja, jute, klobučevine, tudi ostanki, starci raztrgniti namizni prti in poseljne oedeje (koci), draperije, nerabne uniforme, plasci itd. kupujem po najvišji cenah. Po večji množini na deželi pošljem. Nakup vsak dan od 10—12. dop. in od 3—6 pop. pri Antonu Marku v Ljubljani, Kolodvorska ul. 43.

Sir Trapist v hlebih po 1½ do 2 kg

Domači sir (Topfen) Čajno maslo (Theebutter)

v zavojih po 1/6, 1/4 in 1/2 kg nudi samo na veliko Perna Mečkarska, Nova Gradiška, Slovenija.

Zahvala.

Zahvala.

Za mnogobrojne dokaze iskrenega sočutja po vodom smrti gospoda

Antona Šarca

za poklonjeno krasno evertje kakor tudi za čaščenje spremljeno na njega zadnji poti, izrekamo vsem našo najprisrtejšo zahvalo. Posebno pa se zahvaljujemo sl. pevskima zboroma Glasbene Matice in Ljublj. Zvona za ganljive žalostinke.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1920.

Zahvali ostali.

Zahvala.

Izrazi prijateljstva in sočutja, ki so nam došli od vseh strani, ko je težko obolel in nas za vedno zupstil na preljubljeni nadpolini

Branko

so nas globoko ganili. Od srca vsem iskrena hvala; bilo nam je v veliko tolažbo.

V Ljubljani, 10. septembra 1920.

Rodbina Jegličeva.

jevem vrtu lepo in dobro uspela javna telovadba Sokola I. Dopoldne se je vršila skupščina, popoldne pa javna telovadba. Obisk popoldne je bil v očiglednem izteku, da je bilo ta dan v Ljubljani in bližnjih okolicih mnogo prireditve, nad vse pričakovanje dober. Nastop sam, telovadne točke so bile pravovrstno izvedene, osobito pa sta ugajali zadnji dve točki, t. j. rajačne vaje dvanaestosto deklek in Vidmarjeva »Jugoslavija«. V ostalem je bil nastop članov članic, ženskega naraščaja in deklic, obrtnega in moškega naraščaja izredno lep, osobito pa je pri ordinji telovadbi članov vzbujala splošno pozornost vrsta s skokom ob palici. Za dobro uspelo telovadbo gre v prvi vrsti zasluga načelniku br. Stane Vidmarju, načelnici sestri Horvatovi in sestri A. Cigovej. Po javni telovadbi se je razvila na telovadišču prosta zabava pri postavljenih povišilih, ki je istotno dobro uspela in donesla agilnemu društvu lep znesek za zgradbo lastnega doma. Sokol I. se znamore na lepo uspeli prireditvi in javni telovadbi samo čestitati.

Društvene vesti in prireditve.

— I. jugosl. citrarski klub »Favorit« v Ljubljani, priredi v soboto točno ob pol 9. zvečer v veliki dvorani Uniona svoj drugi citrarski koncert. Na sporednu so skladbe najboljših citrarskih komponistov. Kdor hoče uživati lep umetniški večer, naj ne zamudi te redke prilike. Predprodaja vstopnice v trafički nasproti glavnem pošte; Prešernova ulica št. 54 in na večer prireditve ob 7. naprej pri včerni blagajni.

Ad Kongres jugosl. zdravnikov. — Produciva zadruga čevljarjev za Slovenijo naznana svojim članom prodajo usnja v pondeljek dne 13. septembra ob 3. uri popoldne, Hrenova ulica štev. 4.

Raznoterosti.

* Svetovna vojna je požela 35 milijonov ljudi! Tako poroča znanstvena komisija za socialno vprašanje v Kordonu 20 milijonov otrok se je zaradi vojne manje narodilo in 15 milijonov oseb se poginilo na bojiščih, vsled nešreč, bede, bolezni itd. vrzokov, ki so bile posledica vojne. Baja je največ ljudi izgubila Nemčija.

* Vlom v Građe. Dne 7. t. m. od pol 13. pa do 14. popoldne so trije ali štirje mladi fantje tekom opoldanskega emdra vdrlj v trgovino zlatarja Pavla Ortnerja na Jakominičem trgu. Iztrgali so deske iz tlaka ter iz kletri vdrlj v prodajalnico, kjer so nakradli zlatnine in dragih kamnov v vrednosti do 2 milijonov krov. Hišni stanovniki so policiji opisali zločince, tako da jih bo lahko izslediti.

* Ameriški deserterji. Doslej imajo oblasti Združenih držav zapisanih

173.911 deserterjev, to je takih, ki so pobegli iz armade oziroma ki se niso registrirali tekom vojne, dasi so bili dolžni to storiti. Imena vseh teh se razberesijo javno v sodiščih in drugih uradnih poslopljih.

* Poljski židje se selijo v Ameriko. Iz Gdanskega poročajo, da je odšla že večina onih poljskih Židov, ki so bili priteženi tja, v Ameriko. Bilo jih je nad 10.000. Kurjer Polski piše, da se hoče izseliti še nad četrto milijono Židov v Severno Ameriko, kamor so jih razpolago zadostni ladji, bo trajala odprava poljsko-židovske nesnage iz Evrope v Ameriko najbrže dve leti.

Darila.

— Dar za oslepe. Veletrgovina s papirjem Iv. Bonača je darovala v spomin umrela g. Ivana Bonača 500 K za oslepne vojake in 500 K za slepo deco.

— Ga. Stancer je nabrala pri ljubljanskih letoviščarjih v Doberni pri Celju zmesek 800 K, katere sveto je izročila zavodu za slepe. — Kuratorij za oslepe slepcev izreka v svojem in v imenu slepcev najprisrtejšo zahvalo vsem ceni, dobrotnikom. Prosijo se za posnemanje tega humanitarnega dela.

Poizvedbe.

— Izgubil se je pes volje pasme, star 6 mesecev, temnosive barve, sliši na ime »Nero«. Odda naj se proti na gradi Dalmatinova ulica 7/I. pri gdč. Thalerjevi.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Ugodna prilika

za kup krasnega veleveselstva v Mirnski dolini blizu Slovenigradca v približni izmerti 57 hektarjev z objektom in mrtvin inventarjem. Poslopja prostorna in v dobrem stanju, sedaj se obreduje mljin, žaga in gostilna, stalna voda moč. Zemljišče se da razprodati. Cena 3½ milijona krov. Ponudbe pod »Velespostov 6862« na upravnštvo Slov. Naroda.

Lokomobile

30—40 HP

katero je mogoče kuriti z lesom in zaganjem, kupi družba „IMPEX“ Ljubljana, Krekov trg 10.

TRAVERZE

vseh dolgoti, profil 14—22, ima v zalogi po nizki ceni tvrdka

Pintar & Lenard

železnina v Marijanu, Aleksandrova ul. 32—34.

Zamenjava hiš.

Enodružinska vila z vsemi udobnostmi (tudi centralna kurjava) in velikim vrtom, oddaljena 20 minut od glavne pošte v Ljubljani, zgrajena 1913, in štiristanovanjska vila v Opattiji, zgrajena 1911, se zamenjava za hišo v centralni ligi Ljubljane. Prevzem v Opattiji ni pog